

İslm ve Marksizm: Bir Demir Küçükaydın Eleştirisi 1

2012-12-05 10:37:00

Giriş

27 Ocak'ta Adil Medya adlı internet sitesinde Demir Küçükaydın'la yapılan bir mülkat yayınlandı. Ben bu yazıda, Adil Medya'nın okuyucularına, Küçükaydın: Sosyalizmin Muaviye'si Stalin'dir başlığıyla sunmayı yeğlediği sözkonusu mülkatta ele alınan bazı önemli noktaları eleştiri konusu yapacağım. Tabi bu mülkatta eleştiriye hak eden, ama bu yazının kapsamını fazlasıyla genişleteceği için burada ele almayacağım ya da belki sadece geçerken değineceğim başka hatalı görüşler de var.

Ancak ben dikkatimi Demir'in İslm'in doğuşunu bir devrim ve Muaviye'nin iktidara geçişini bir karşı-devrimolarak nitelendirmesi, İslm ile Marksizm arasındaki derin farkı gözlerden gizlemeye hizmet eden görüşleri ve siyasal İslma ilişkin yanılgıları üzerinde yoğunlaştıracacağım.

Muaviye-Stalin Karşılaştırması

Demir arkadaşşöyle diyor:

(Muaviye'nin iktidara gelmesiyle- G. A.) Silhli Müslümanların yerini devletin silhli adamları aldı. Benzeri de sosyalizmin başına geldi. Nasıl Muaviye ve diğerlerinin yaptıklarına bakarak İslm dini veya öğretisi yargılanamazsa, Sovyetler ve diğerlerine bakarak da Sosyalist öğretisi yargılanamaz. Sosyalizmin

Muaviyesi de Stalin'dir diyelim. Demir bu görüşünü daha önce kaleme aldığı bir başka yazıda da şu sözlerle dile getirmişti:

Aydınlanma devriminin Muaviye'si Napoleon'dur. İşçilerin yaptığı Aydınlanma devriminin Muaviye'si de Stalin'dir. (İşçi Sınıfı Neden Devrim Yapamaz?, 9 Şubat 2010)

Napoleon'u bir yana bırakarak, ilk başta Muaviye ile Stalin arasında kuşbakışbir toplumsal köken, siyasal duruşve yaşam tarzıkarşılaştırmasıyapalım. Muaviye'nin babası Mekke'nin en sözügeçen kişisi olan Ebu Süfyan, anası Kureyşlilerin başkanıUtba bin Rabia'nın kızıve kendisi de başarılıbir tacir olan Hind'dir. Mekke'nin en zengin ailelerinden olan Muaviye ailesi önce Hz. Muhammed'eşiddetle karşıçıkmiş, hatt ona karşı savaşırmıştı. Ancak 622'de Medine'ye göç etmek zorunda kalmış olan Muhammed ve yandaşlarının 630'da Mekke'yi fethetmesi üzerine onlar, tüm Mekkelilerle birlikte Müslüman olmak zorunda kaldılar. Diyanet İşleri eski Başkanı ve yazar Süleyman Ateş Muaviye hakkında şu bilgileri veriyor:

Mekke'nin fethinden bir yıl önce veya fetih sırasında Müslüman olan Muaviye, Ebusüfyan'ın oğludur. Ebusüfyan Ümeyyeoğulları'nın lideriydi. Hz. Muhammed'e peygamberlik verilmesini hazmedemediği için ona inanmadı. Ona karşı savaşları yönetti. Bu düşmanlığı Mekke'nin fethine kadar sürdü. Fetihte inanmaktan başka çare kalmadığını anlayıp Müslüman oldu.

Muaviye de ailesiyle birlikte fetih esnasında Müslüman oldu. Ama bu ailenin, Peygamber ailesine karşı rekabet hissi, üstü örtülü olarak devam etti. Hz. Ömer döneminde Muaviye, Şam valisi yapıldı. Hz. Osman'ın şehadeti üzerine halife seçilen Hz. Ali'ye karşı çıkanların safında yer alan Muaviye, Hz. Ali'nin şehadeti üzerine bir hileyle halifeliği ele geçirdi. Yaptığı en kötü şey de kendi sağlığında oğlunu veliaht seçip halktan Yezid için bey'at aldırarak İslm'daki seçim sistemini saltanata çevirmiş olmasıdır. (Süleyman Ateş, Muaviye Mekke'nin fethinden sonra Müslüman oldu,Vatan, 8 Ocak 2009)

Rus arlığının boyunduruğu altında ezilen Gürcistan'ın küçük bir kentinde dünyaya gelen Jozef Stalin ise son derece yoksul bir ailenin son çocuğu olarak dünyaya gelmişti. Ailenin daha önce dünyaya gelen ocuğu da doğumdan hemen sonra yaşamlarını yitirmişlerdi. Stalin'in babası Vissaryon uğaşvili ve annesi Ekaterina Geladze, Muaviye ve ebeveynleri gibi aristokrat değil, toprak kölesi/ serf kökenliydi. Mekke elitinin bir yesi olan, lüks yaşantıya olan tutkusuyla tanınan ve yaşamı saraylarda geçen Muaviye'den farklı olarak Stalin önemli bir siyasal konum edinmeden önce yaşamınızor koşullarda yasadış örgütsel çalışmasında, fabrikalarda, sürgünlerde, cezaevlerinde sürdürmüş ve tüm ömrü boyunca onun en azgın düşmanlarının da kabul ettiği gibi- son derece sade ve alçak gönüllü bir yaşam tarzına sahip olmuştu. Gene Muaviye'den farklı olarak Stalin hiçbir zaman Demir'in, Ekim devriminin Muhammed isaydığını tahmin edebileceğimiz- Lenin'e karşı bir düşmanlık beslemediği gibi onun en sadık izleyici ve ğrencisi oldu. Dahası Stalin, Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin Bolşevik kanadına katılmak için Mekke'nin fethini beklememiş, neredeyse başından beri Lenin'in önderlik ettiği Bolşevik kanadın yanında yer almıştır. Rusya devriminde Muaviye'ye benzer bir figür aranacaksa, onun Stalin değil, babası bir toprak ağası olan, 1903-1917 yılları arasındaki siyasal yaşamı Lenin'e karşı savaşmakla geçmiş ve ona en ağır hakaretleri yağdırmış, ama daha sonra Leninist kesilmiş olan Trotski olduğunu söyleyebiliriz. Anımsanacağı gibi Trotski, içinde yer aldığı Mejrayontsi grubuyla birlikte ancak, Mekke'nin fethinin, yani 1917 Ekim Devrimi'nin ngnnde bir özeleştiri yaparak Bolşeviklere katılmış, daha sonraları ise Ekim devriminin ideallerine bir kez daha sırt çevirmiş, 1920'lerin ikinci yarısında Bolşevik Partisi'ne karşı yıkıcı bir muhalefet sürdürmüş, -en azından objektif olarak- devrilmiş eski egemen sınıf ve katmanların ıkırlarını aşırı sol bir retorik kullanarak savunmuş ve 1930'larda Nazi ve Japon emperyalistleriyle işbirliği yaparak bir süper-Muaviye payesine erişmişti. (Bu olgunun, on yıllardır revizyonist/ sosyal-emperyalist bir devlete dönüşmüş ve tam da bu nedenle çökmüş olan Sovyetler Birliği'nin 1991'de dağılmasından sonra kısmen açılan devlet arşivlerinden edinilen belgelerle bir kez daha tartışma götürmez bir tarzda doğrulandığını anımsatayım.) İnsanlık tarihinde Muaviye ile Stalin gibi bu denli benzemez iki siyasal figür bulmak, herhlde pek kolay olmasa gerek.

Stalin'in Ekim Devrimi'nin Muaviyesi olduğu, yani eşitlikçi ve sosyalist bir

toplum inşa etme çabalarını durdurduğu ve geriye döndürdüğü yolundaki son derece yaygın, ama aynı ölçüde hatalı sav için ise şunları söyleyeceğim. Friedrich Engels, Pudingin kanıtının yenmesindedir demişti. Stalin 1922'de SBKP Genel Sekreterliğine getirildiğinde Avrasya'nın en geri ülkelerinden birisi olan Sovyet Rusya, O'nun yaşama gözlerini yumduğu 1953'de dünyanın ekonomik, siyasal ve asker bakımından ikinci güçlü devleti haline gelmiş, dünyanın her yanındaki ezilen ve sömürülen kitleler için bir umut ve esin kaynağı olmuştu. Lenin'in sağlığında sosyalizmin inşası konusunda ancak ilk adımlar atılabiliyordu. Bu ülkenin işçi ve emekçileri, ancak Stalin'in SBKP'nin başında bulunduğu koşullarda tarihte ilk kez üretim araçlarının özel mülkiyetinin ortadan kaldırılmasını başaracak ve o zamana kadar bir teori olan sosyalizmi ete-kemiğe büründüreceklerdi. Dahası bu eşsiz başarılar, komünistlerin ve Sovyet Rusya işçilerinin olağanüstü zor koşullar altındaki inanılmaz özveri ve kahramanlıkları sayesinde gerçekleştirilecekti. Bu olağanüstü zor koşulların neler olduğunu, unutkanlıkla sakatlanmış kafalara anımsatmakta yarar var.

Rusya, Birinci Dünya Savaşında 3 milyon insanını yitirmiş ve bitkin düşmüştü. Ekim Devriminin ardından emperyalist burjuvazinin doğrudan ve dolaylı desteğine sahip olan Beyaz Muhafızlara karşı verilen İç Savaşta (1918-20) ise 7 milyon insan ölmüş, ülke ekonomisi neredeyse çökmüş ve işçi ve emekçiler açlıkla yüzyüze gelmişti. İç Savaş sona erdiğinde tarım, sanayi, ulaştırma ve madencilik sektörleri Birinci Dünya Savaşı öncesi düzeyinin çok gerisindeydi. Hammadde ve yarı-işlenmiş madde stokları tükenmişti. Ülkenin büyük kentlerinin dışında elektrik yoktu halkın ezici bir çoğunluğu eğitimsizdi ve sağlık hizmetlerinden yoksundu. Sovyet iktidarı 1921'de Kronstadt'ta ve 1924'te Gürcistan'da olduğu gibi bazı yerel isyanlarla boğuşmak zorunda kalıyordu. 1920'lerde ve 1930'larda ise Sovyet Rusya, önde gelen emperyalist devletlerin ekonomik ambargosu ve kuşatmasının yanısıra onların istihbarat örgütlerinin beşinci kol etkinliklerinin de hedefi durumundaydı. Bu arada eski egemen sınıfın kalıntıları, burjuva aydınları ve uzmanlarıyla kulaklar, Sovyet iktidarına karşı yaygın ve ekonomik sabotaja ve terörizme kadar varan bir direniş sürdürüyorlardı. 1929'dan itibaren tarımın kollektifleştirilmesine ve Birinci Beş Yıllık Planın uygulanmasına geçiş, bu direnişi yeni bir iç savaş düzeyine çıkardı. Bu direnişe paralel olarak Parti ve devlet aygıtı içindeki zayıf ve yenilgiçi öğelerin, açık ve gizli revizyonist lider ve kadroların sabotaj ve ihanete varan bir direnişi söz konusuydu.

Başında Stalin'in bulunduğu SBKP'nin önderliği altındaki değişik ulus ve milliyetlerden Sovyet işçi ve emekçileri görülmemiş ve duyulmamış sözverilerle bu engellerin hepsini aştılar. Ve dünya burjuvazisinin öncügücü Nazi Almanyası'nın 1941'de Sovyet Rusya'ya saldırısını, olağanüstü boyutlara varan kayıplar pahasına püskürttüler. Bu ülke İkinci Dünya Savaşında, 13,600,000'i asker olmak üzere en az 21 milyon yurttaşını yitirdi Nazi saldırganları ulaşabildikleri her yerde Sovyet Rusya'nın fabrikalarını, kolektif çiftliklerini, ulaşım altyapısını vb. bütünüyle yıktılar. Ama bu ülke savaşın ardından yeniden bir mucize yaratmayı, bir kez daha dirilmeyi ve ayağa kalkmayı başardı. Bu inşa çalışması, Alman, İtalyan ve Japon faşistlerinin yerini alan ABD'nin ve bağlaşıklarının Sovyetler Birliği'ne ve Halk Demokrasisi ülkelerine- karşı bir Soğuk Savaş' başlattığı, onu kuşatmaya giriştiği koşullarda gerçekleştirildi.

Herhâlde bütün bu saydıklarımın (ve saymadığım diğer başarıların) gerçeğin ta kendisi olduğunu, Demir de içinde olmak üzere hiç kimse yadsıyamayacaktır. O zaman sorulması gereken soru ya da sorular şunlardır: 1922'den sonra Sovyetler Birliği'nde inşa edilen sosyalizm değil de kapitalizm miydi? Bütün bu başarılar bir Sovyet Muaviyesi olduğu ileri sürülen Stalin'in değil de bir başkasının önderliği altında mı gerçekleştirildi? Bütün bu başarıların yaşandığı ülke sosyalist değil de kapitalist bir ülke miydi? Bu dönemde Sovyetler Birliği, işçi ve diğer emekçi kitlelerden kopuk ve onlara düşman, hatt onlara karşı terör uygulayan dar bir yeni- burjuva sınıfı tarafından mı yönetiliyordu? Sovyet halkları bütün bu başarı ve zaferleri Stalinist terör koşulları altında mı gerçekleştirdiler? Sanırım, sorunun böyle dosdoğru konması bile, Stalin'in Muaviye'yle karşılaştırılmasının ne kadar saçma ve anlamsız olduğunu göstermeye yeter.

Politik İslm-Sosyalizm Karşılaştırması

Ama Demir, bu talihsiz ve zorlama Stalin-Muaviye benzetmesiyle asıl olarak, bu iki figürden birincisinin Ekim devrimini ve ikincisinin sözümona İslm devrimini durdurduğunu ve tersine çevirdiğini kastediyor. Böylece o, en azından objektif olarak, siyasal İslm'in sözümona sosyalizmi inşa edemeyen, yani devrimi yarıda bırakan ve dolayısıyla her türlü eşitsizliğe karşı mücadele etmeyi başaramayan Bolşeviklerin yaptığından DAHA FAZLASINI yapabileceğini de söylemiş oluyor. Şu sözler ona ait:

Mantık sonuçlarına ulaşmış bir politik İslm' her türlü eşitsizliğe karşı mücadele eden bir sosyalizmden farklı olamaz. Demir'in, siyasal İslm'in bu saptamaya uygun bir evrim geçirebileceğini gösteren herhangi bir veriye sahip olup olmadığını bilmiyorum. Ama İslm leminin tarihi ve dünya pratiği, bu saptamaya en küçük ölçüde de olsa hak verdirecek herhangi bir olgu ya da örnek sunmuyor bize. Dahası, sözünü ettiğimiz burjuva demokratizminin de gerisinde bir akım olduğuna göre, bu akımın, en azından bazı öğelerinin her türlü eşitsizliğe karşı mücadele eden bir sosyalizmle aynı çizgiye varabilmesi bir yana, biçimsel ya da hukuksal eşitliği savunma noktasına varabilmesi de doğrusu, çok sevindirici bir gelişme olurdu.

Bu konuda bir yargıya varmadan önce siyasal İslm'in ne olduğuna açıklık getirmek gerek. Radikal İslm, fundamentalizm (=köktendincilik) gibi adlarla da anılan ve tabikendi içinde belirli ölçülerde farklı eğilimleri de taşıyan siyasal İslm, kökeni 20. yüzyılın başlarına, hatt belki de 19. yüzyıla kadar uzanan görece modern bir düşünce akımıdır. Bu akım İslm toplumlarının geriliğine, bu ülkelerdeki yönetici elitlerin/ egemen sınıfların yoz ve işbirlikçi niteliğine, İslm halklarının Batılı sömürgeciler ve emperyalistler tarafından aşağılanması ve bir ölçüde de İslm ülkelerinde ortaya çıkan toplumsal adaletsizlik ve eşitsizliğe vb. tepki olarak ortaya çıkmıştır. Siyasal İslm'a göre, bugün İslm toplumlarının yaşadığı sorunların temelinde, bu toplumların gerçek İslm'in ilkelerine göre yönetilmemeleri, Muhammed ve Dört Halife döneminden sonra İslm ülkelerinde iktidara gelen yönetici elitlerin İslm'dan sapmış olmaları yatmaktadır. Dolayısıyla bu akım çözümün İslm toplumlarının, ama sadece İslm toplumlarının değil, tüm insanlığın gerçek İslm'a yönelmesinde, onun ilke

ve öğretilerini yaşama geçirmesinde yattığını savunmaktadır. Örneğin, bu akımın en öndegelen temsilcilerinden biri olan Seyyid Kutub, 1964'de yayımlanan Yoldaki İşaretler adlı kitabında, kapitalist ve sosyalist sistemler de içinde olmak üzere diğer tüm sistemlerin iflas ettiğini belirttikten sonra şöyle demektedir:

Çağımızda ortaya çıkan bütün milliyetçi ve şovenist ideolojiler ve onlardan türeyen hareketlerin tümü de canlılıklarını yitirmişlerdir. Kısacası, tüm insan yapımı bireysel ve kollektif teorilerin başarısız olduğu kanıtlanmıştır.

Bu belirleyici ve şaşırtıcı kavşakta sıra, İslm'a ve İslm ümmetine, madd buluşları yadsımayan İslm'a gelmiş bulunuyor. (Milestones, International Islamic Federation of Student Organizations, tarihsiz, s. 9-10) Bütün dünyanın Allah'ın yeryüzündeki egemenliğine karşı bir isyan temeli üzerinde yükselen bir Cahiliyeye batmış olduğunu (aynı yerde, s. 15) söyleyen Kutub, insanın insan üzerinde baskı kurmasının nedeninin de bu olduğunu belirtiyor. Daha ilerde ise, insanlığın yüzyıllardır bir Cahiliye döneminde yaşadığını, içinde yaşadığımız ortamın tümünün, insanların düşüncelerinin, inançlarının, sanatlarının, yasalarının, yönetimlerinin, hatt İslmi kültür, İslmi felsefe, İslmi kaynaklar olarak bilinenlerin tümünün Cahiliye döneminin ürünleri olduğunu ileri süren Kutub, çözümün İslm'ın o saf özüne ve kaynağına, Kuran'a ve onun ilkelerine, egemenliğin sadece Allah'a ait olduğunu söylediği Muhammed dönemine dönmekte yattığını söylüyor.

Siyasal İslm tekelci kapitalizmin egemen olduğu çağımızın temel sorunlarının Kuran'ın hükümleri esas alınarak çözülebileceğini ileri sürmektedir. Ne var ki Kuran M. S. 7. yüzyılda, ulaşımın, haberleşmenin, ticaretin ve hatt savaşın develerle ve atlarla yapıldığı, dünya halklarının birbirleri ve yaşadıkları gezegen, hatt kendi ülkeleri hakkındaki bilgilerinin çok sınırlı olduğu, Muhammed'in bilgi ve deneyim kaynaklarının Arabistan'da çeşitli din ve mezheplerden din adamlarıyla ve Suriye, Yemen, Filistin, Irak, İran gibi ülkelere yaptığı yolculuklarda değişik insanlarla yaptığı tartışmalarla sınırlı olduğu bir dönemde ve o çağın en geri ülkelerinden birinde yazılmış ya da daha doğrusu indirilmiştir. (1) Kuran, o dönemin Arabistanı'nın pre-kapitalist

sosyo-ekonomik formasyonunun gereksinimlerini karşılamak ve Muhammed ve çevresinin M. S. 7. yüzyıl Mekkesi ve Medinesi'nde karşı karşıya bulunduğu sorunları çözmek için kaleme alınmış olan bir metindir. Bugün siyasal İslm'ın savunucularının ve başkalarının, o günden bu yana her alanda yaşanmış başdöndürücü değişiklikleri ve gelişmeleri gözönüne almaksızın, M. S. 7. yüzyıl Arabistanı'nın mülk sahibi sınıflarının sınırlı ve dar bakış açısıyla yazılmış olan bir metni günümüz insanlığının sorunlarını çözmenin tılsımlı anahtarı olarak sunmalarının kabul edilebilir bir yanı olmadığı açıktır. Hele de bu metnin ve ona dayalı olarak kurulan toplum düzeninin, aşağıda da göreceğimiz gibi, zamanında bile ideal bir toplum olmaktan son derece uzak olmuş olduğu gözönüne alındığında. Demek oluyor ki, bu akımın temsilcilerinin kof ve abartılı savlarının kabul edilebilir bir yanı olmadığı açıktır. Dolayısıyla, Demir'in siyasal İslm'ın savunucularının bu yaklaşımı onamasını ve Mantık sonuçlarına ulaşmış bir politik İslm' her türlü eşitsizliğe karşı mücadele eden bir sosyalizmden farklı olamaz sözlerinde anlatımını bulan bir saptama yapmasını anlamak zor. Kuşkusuz o, bu alıntının hemen öncesinde,

Politik İslmeilik içerisinde bugün eşitlikçi ve özgürlükçü bir eğilim yansıyor. Özgürlükçü eğilim ulusçulukla yüzleşip kesin tavır almadığı takdirde, sosyalistlerin uğradığı aynı akıbete mahkm olacaktır. Yüzleştiği takdirde ise İslm ile tanımlanmış bir ulus devlet kurmamak için de dünya çapında insanların dini, dili, soyu, sopu ne olursa olsun, eşitlikçi bir düzen istiyorsa, fiiliyatta kendini İslmiyet ile değil de, inançların tamamen kişisel olduğu bütün diğer dinlerin eşit düzeyde olduğu, bir düzenle tanımlamış olacaktır dediğini ileri sürebilir. Yani, böyle bir denklemin kurulabilmesi için siyasal İslm'ın belli bir dönüşüm yaşamasınıönkoşul olarak belirttiğini. Ancak, bu bir yanıt olarak kabul edilemez edilemez çünkü ulusçuluğa karşı kesin tavır alabilen ve İslm ile diğer dinleri eşit düzeyde görebilecek vb. bir siyasal İslm, kendisini yadsımış ve siyasal İslm olmaktan çıkmış olacaktır. Böylesi bir olasılık da hemen hemen hiç derekesindedir. Kaldı ki, Demir de içinde olmak üzere hiç kimsenin terimleri ve kavramları keyf bir biçimde tanımlamaya ve tarihsel ve somut olguları görmezden gelmeye hakkı yoktur. Şunu da eklemeliyim: Tarihsel deneyim ve günümüzün siyasal pratiği Türkiye'nin, Osmanlı gericiliğinin mirasıyla ve devlet ve egemen sınıfa biat geleneğiyle sakatlanmış siyasal İslmi içinde ciddiye alınabilecek boyutta bir özgürlükçü eğilim olmadığını yeterince göstermiş bulunuyor.

Siyasal İslm'a olmadık bir rol biçen Demir sözkonusu mülkatın bir yerinde şöyle diyor:

Bu biçimsel ya da hukuk eşitliktir. İlk idealimiz bu olmalıdır. İslm zamanında bu ideal için yola çıkmıştı. İnsanları farklı aşiretlerden alıp bir tek Allah aracılığıyla eşit kılıyordu. Ama o yanılıyor. İslm, bırakalım her türlü eşitsizliğe karşıcıkmayı, yani sosyal ve ekonomik eşitlik için savaşmayı, biçimsel eşitlik, yani burjuva demokrasisi için de savaşmamıştır. Ne siyasal İslm'ın kendine temel aldığı söylediği Kuran'ın içeriği böyle bir savı doğrular ne de İslm devletinin, Muhammed ve Dört Halife döneminde Kuran'ın hükümleriyle görece uyumlu pratiği. Kadın ile erkeği, köle ve esir ile özgür insanı, yoksul ile zengini, kfir ve müşrik ile Müslümanı eşit görmeyen bir dinin ve o dini esas alan/ aldığı ileri süren bir devletin biçimsel ya da hukuk eşitliği öğütlediği, onu gerçekleştirmek için adımlar attığı söylenebilir mi? Kendisine ve onun gibi düşünenlere Kuran'ın neler söylediğini anımsatmakta yarar var.

Kuran Ne Diyordu?

Tartıştığımız konuya açıklık getirmek için burada, başını Muhammed'in çektiği hareketin ilkelerini açıklayan Kuran'ın, en azından bazı ayetlerini gözden geçirmemiz gerekiyor. Buraya aldığım ayetler Kuran'ın, eşitlikçi bir toplum ya da biçimsel ya da hukuk eşitliği öngörmediğini göstermekle kalmıyor bu ayetler şiddet dozu hayli yüksek bir dili olan Kuran'ın barışçı, demokratik ve hoşgörülü bir toplum modeli öngörmediğini de çok açık bir biçimde gösteriyor. Ancak bunu Muhammed'in otoriter kişiliğiyle ya da Arap toplumunun savaşçı gelenekleri gibi son derece ikincil önem taşıyabilecek gerekçelerle açıklamak tümüyle yanlış ve metafiziksel bir yaklaşım olacaktır. Bir üstyapı ögesi olan dinlerin deyim yerindeyse kendi tarihleri yoktur. Onlar, tümüyle pasif bir nitelik taşımezler elbet ancak, son çözümlemede toplumun madd-ekonomik temelinin bir yansımasıdır. Bir başka anlatımla, toplum yaşamını düzenleyen çok sayıda kural içermesi ve bu kuralların yaşama geçirilmesini

güvence altına alacak cezalar ve yaptırımlar öngörmesi, İslm'in doğduğu tarihsel (ekonomik ve siyasal) koşullarla ilgilidir. İslm'dan farklı olarak Hristiyanlık, Roma İmparatorluğu'ndaki ezilen ve dışlanan kitlelerin bir hareketi olarak doğmuş, taraftarları 300 yıldan fazla bir süredir dönemin dünyasının bu en güçlü devletinin baskısı ve terörü altında ezilmişti. Bu dinin mensupları, ancak M. S. 313'de İmparator I. Konstantin'in ve M. S. 380'de İmparator I. Teodosyus'un çıkardığı yasalarla rahat nefes almış ve Hristiyanlık bu ikinci tarihte İmparatorluğun resm dini haline gelmişti. Ve bu süreç de kaçınılmaz bir biçimde, Hristiyanlığın ezilen ve dışlanan kitlelerin dini olmaktan çıkması ve egemen sınıfın dini haline gelmesiyle ve daha sonraki tarihlerde ise resm Hristiyanlıktan farklı ve ona karşı halk Hristiyanlığı akımlarının doğmasıyla elele gitmişti. İslm ise, -Demir'in savının aksine- ezilen ve dışlanan kitlelerin belli ölçülerde desteğini almış olmakla birlikte onların bir hareketi olarak doğmamıştır. O, Mekke tacirlerinin daha zayıf katmanlarının bir hareketi olarak doğmuş, çok kısa süren bir muhalefet döneminden sonra, Arabistan'da merkez bir siyasal otoritenin, yani devletin kurulması hareketinin ideolojisi olmuştur. Kuran'ın ve onun dilinin azarlama, tehdit ve ceza, hatt ışkence ve ölüm gibi terim ve kavramlarla niteleniyor olması, işte onun bu doğuş ve gelişme koşullarıyla ilgilidir. Şimdi Kuran'ın ne dediğine bakabiliriz:

İslm, savaşlarda ya da akınlarda esir alınan kişiler ve köleler için asla biçimsel ya da hukuk eşitliköngörmemektedir. Nisa sresinin 25. ayetinde köleler için şöyle deniyor:

İçinizden, imanlı hür kadınlarla evlenmeye gücü yetmeyen kimse, ellerinizin altında bulunan imanlı genç kızlarınız (sayılan) cariyelerinizden alsın. (Kuran-ı Kerim ve Türkçe Açıklamalı Meali, Hadimü'i ş-şerifeyn Kral Fehd Mushaf-ı Şerif Basım Kurumu, s. 81). Aynı konuda Nahl sresinin 75. ayetinde şunları okuyoruz.

Allah, hiçbir şeye gücü yetmeyen, başkasının malı olmuş bir köle ile katımızdan kendisine verdiğimiz güzel rızıktan gizli ve açık olarak harcayan (hür) bir kimseyi misal verir. Bunlar hiç eşit olurlar mı? (aynı yerde, s. 274)

İslm, insanlığın yarısını oluşturan kadınları ikinci sınıf bir konuma mahkm etmektedir. Nisa sresinin 34. ayetinde şöyle deniyor:
Allah'ın insanlardan bir kısmını diğerlerine üstün kılması sebebiyle ve mallarından harcama yaptıkları için erkekler kadınların yöneticisi ve koruyucusudur Baş kaldırmısından endişe ettiğiniz kadınlara öğüt verin, onları yataklarında yalnız bırakın ve (bunlarla yola gelmezlerse) dövün. (aynı yerde, s. 83) Aynı srenin 11. ayetinde miras paylaşımında erkeğe, kadına kıyasla tanınan üstünlük şöyle anlatılıyor:

Allah size, çocuklarınız hakkında, erkeğe, kadının payının iki misli (mirasvermenizi) emreder. (aynı yerde, s. 77) Bakara sresinin 228. ayetinde ise şöyle deniyor:

Ancak erkekler, kadınlara göre bir derece üstünlüğe sahiptirler. (aynı yerde, s. 35) Kuran, kadının erkek karşısındaki daha aşağı konumunu Peygamberlerin hep erkek olmalarına işaret etmek suretiyle de doğruluyor. Yusuf sresinin 109. ayetinde şöyle deniyor:

Senden önce de şehirler halkından kendilerine vahyettiğimiz erkeklerden başkasını peygamber göndermedik. (aynı yerde, s. 247)

Kuran'da, insanların birbirlerine eşit olmadıklarıaçıkça savunulmaktadır da. Zuhruf sresinin 32. ayetinde şöyle deniyor:

Dünya hayatında onların geçimliklerini biz paylaştırdık. Birbirlerine iş gördürmeleri için kimini ötekine derecelerle üstün kıldık. (aynı yerde, s. 490) Aynı konuda Enam sresinin 165. ayetinde şu satırlara rastlıyoruz:

Sizi yeryüzünün halifeleri kılan, size verdiği (nimetler) hususunda sizi denemek için kiminizi kiminizden derecelerle üstün kılan O'dur. (aynı yerde, s. 149) Kuran'ın Nahl sresinin 71. ayetinde ise şöyle deniyor:
Allah kiminize kiminizden daha bol rızık verdi. Bol rızık verilenler, rızıklarını ellerinin altındakilere verip de bu hususta kendilerini onlara eşit kılmazlar. (aynı yerde, s. 273)

Kuran, İslm'in buyruk ve öğütlerine uymayanlara bu dünyada da ağır cezalar vdetmektedir. Örneğin, Nur sresinin 2. ayetinde şöyle deniyor:

Zina eden kadın ve zina eden erkekten her birine yüz sopa vurun Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsanız, Allah'ın dininde (hükümlerini uygularken) onlara acıyacağınız tutmasın. (aynı yerde, s. 349) Maide sresinin 38. ayetinde ise şöyle deniyor:

Hırsızlık eden erkek ve kadının, yaptıklarına karşılık bir ceza ve Allah'tan bir ibret olmak üzere ellerini kesin. (aynı yerde, s. 113)

Herhlde en bağınaz Müslümanlar dışında- hiç kimse, M. S. 7. yüzyılda belirlenmiş olan bu ve benzer hükümlerin bugünün toplumuna uygulanabilir olduğunu, daha da önemlisi o dönemin egemen anlayışına göre yazılmış olan böylesi bir metnin yardımıyla bugünün sorunlarının çözülebileceğini savunmaya kalkmayacaktır.

Bayrağımızın Ne Olduğu Anlamsız ve Önemsiz mi?

Demir'in Adil Medya'ya verdiği mülkatta şunları da söylüyor:

Bayrağımız İslm olmuş, Hristiyan olmuş, Aydınlanma olmuş, Sosyalizm olmuş, bunların hiçbir önemi yok. Bizim ne olduğumuza ilişkin söylemlerimizin anlamı yok. Gerçekte somut olarak ne istiyoruz ne için mücadele ediyoruz? Buna değer vermek gerekiyor.

Objektif içeriği bakımından bu sözler Marksizmden din doğrultusunda bir

kaçışve/ ya da İslm'in ve dinin yüceltilmesi anlamına geliyor. Eğer belirleyici olan bayrağımızın ne olduğu DEĞİLSE, eğer Müslüman olmak, Hristiyan olmak, Aydınlanmacı olmak, sosyalist olmak arasında bir FARK YOKSA, o zaman Marksizme de GEREK YOKTUR. Marksistler, -işçi sınıfının ve diğer ezilen/ sömürülen katmanların kurtuluşu davasına yarar sağladığı ölçüde özellikle taktikler alanında en genişesneklikten yanadırlar ve olmalıdırlar da. Ama bu onların, ideoloji ve teori alanında bir uzlaşmadan, hatt bir aynılaşmadan ve Demir'in yaptığı gibi bayrakları karıştırmaktan, hatt tek bir bayrak altında toplanmaktan yana oldukları ve bunun olanaklı olduğu anlamına asla gelmez. Böyle bir tutum, ideolojik ve siyasal intihar anlamına gelir. Neden?

Herşeyden önce, İslm (ya da herhangi bir din) ile Marksizm arasındaki sınırların kaldırılabilceği düşünülemez. Muhammed'in kafasının ürünü olan Kuran, o dönem dünyasının ulaştığı kültürel-entellektüel düzeyin hayli altında bir metindir. Dönemin Arap mülksahibi sınıfının çıkarlarını meşrulaştırmaya hizmet eden ve tutarsızlıklarla dolu olan Kuran'ın içeriği, Marks ve Engels'in 19. yüzyılda oluşturduğu ve dönemin kültürel-entellektüel düzeyinin doruğuna ulaşmış, hatt bir çok yönüyle bugün bile aşılammış bir teoriyle hiçbir biçimde karşılaştırılmaz. Daha da önemlisi Marksizmin diyalektiksel materyalist ve bilimsel metot ve yaklaşımıyla Kuran'ın ve İslm öğretisinin metafiziksel, idealist ve bilim-dışı niteliği arasındaki aşılammaz mesafedir. Ne yazık ki, içinden geçmekte olduğumuz siyasal gericilik döneminde pek çok devrimci, Kuran'ın, birtakım ahlak öğütlerinin ve toplumsal davranış kurallarının yanısıra, evrene, dünyaya, doğaya ilişkin ve hiçbir bilimsel temeli olmayan öykülerle, aptalca savlarla, en ilkel türünden boş inanlarla dolup taşıdığını deta unutmıştır. Şunu da eklememe izin verilsin: İslm (ve belli ölçülerde diğer dinler de) kendi temel önermelerini ya da hükümlerini Allah'ın buyrukları saymakta ve dolayısıyla bunların eleştirisini ya da gözden geçirilmesini bile hiçbir biçimde kabul etmemekte, hatt bu önerme ve hükümlerin eleştirilmesi ve sorgulanmasını ağır bir suç olarak görmektedir. Örneğin Kuran, kâfirlere (=Muhammed'e ve İslm'a inanmayan insanlar) ve müşriklere (=Tanrıya ortak koşanlar) karşı çok sert tehditler savurmaktadır. Bunu bir kaç örnekle gösterelim:

(Ayetlerimizi) inkr etmiş ve kfir olarak ölmüşlere gelince, işte Allah'ın,

meleklerin ve tüm insanların ineti onların üzerinedir. (Bakara sresi, 161. ayet, Kuran-ı Kerim ve Türkçe Açıklamalı Meali, s. 23)

İnkâr eden ve ayetlerimizi yalanlayanlara gelince onlar cehennemliklerdir. (Maide sresi, 10. ayet, aynı yerde, s. 108)

Ehl-i kitap ve müşriklerden olan inkarcılar, içinde ebed olarak kalacakları cehennem ateşindedirler. İşte halkın en şerlileri onlardır. (Beyyine sresi, 6. ayet, aynı yerde, s. 597)

Haram aylar çıkınca müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün onları yakalayın, onları hapsedin ve onları her gözetleme yerinde oturup bekleyin. (Tevbe sresi, 5. ayeti, aynı yerde, s. 186)

yakıtı, insan ve taş olan cehennem ateşinden sakının. Çünkü o ateş kfirler için hazırlanmıştır (Bakara sresi, 24. ayet, aynı yerde, s. 3)

Demek oluyor ki, M. S. 7 yüzyılda oluşmasından bir süre sonra donmuş ve katılaşmış böylesi bir ideoloji ile insanlığın bilim hazinesinin büyümesine ve toplumsal gelişmeye paralel olarak kendisi de gelişen ve elbette eleştiriye açık olan ve ilkelerini kabul edenler tarafından da yer yer kıyasıya eleştirilen bir bilimsel teorinin aynı kategoriye konmasının olanaksız olduğu açıktır.

Öte yandan, Demir'in bu yaklaşımının pratikte işçi sınıfının siyasal öncüsünün bağımsız örgütlenmesinin ve dahası her türden devrimci ve demokratik örgütlenmenin reddi ve örgütsel alanda en uç düzeyde tasfiyeciliği öğütlemek anlamına geldiği de açık. Eğer isteklerimizin İslâm, Hristiyanlık gibi dinlerin ya da bir başka Marksist-olmayan ideoloji ve siyasetin bayrağı altında gerçekleştirilmesinin olanaklı olduğunu söylüyorsanız ne bir Komünist Partisi'ne, hattâ ne de herhangi bir devrimci örgütlenmeye gerek olmadığını söylüyorsunuz demektir. Bu mantığa göre yapmanız gereken de, size göre bayrağı hiç de önemli olmayan bu örgütlerden, sözkonusu istekleri gerçekleştirme olanağı en fazla olanın saflarında yer almak olurdu. Oysa Marks, Almanya'da 1848 devriminin yenilgisinden SONRA bile Komünist

Birliğe yaptığı çağrıda proletaryanın bağımsız örgütlenmesini şu sözlerle savunuyordu:

Demokratik küçük burjuvazi, her yerde ezilmekte olduğu şu anda, proletaryaya genel olarak birlik ve uzlaşma öğütüyor, ona elini uzatıyor ve her türden görüşü demokratik bir parti içinde kucaklayacak geniş bir muhalefet partisinin kurulması için çabılıyor, yani işçileri, ardında kendi özel çıkarlarının gizlendiği sosyal-demokrat lafların egemen olacağı ve sevgili barış uğruna proletaryanın özel istemlerinin ön plna getirilmeyeceği bir parti örgütüne buluştırmaya çabılıyor. Böyle bir birlik tamamen onların yararına ve tümüyle proletaryanın zararına olacaktır. Proletarya sahip olduğu ve büyük emeklerle sağlanmış bağımsız konumunu yitirecek ve bir kez daha resm burjuva demokrasisinin bir eklentisi olma durumuna düşecektir. Bu birlik, bundan ötürü, en kesin bir biçimde reddedilmelidir. (Merkez Komitesinin Komünist Birliğe Çağrısı, Karl Marx ve Friedrich Engels, Seçme Yapıtlar, Birinci Cilt, Ankara, Sol Yayınları, 1976, s. 218)

Marks'ın çizgisini izleyen Lenin Temmuz 1920'de, Komintern'in İkinci Kongresi'ne sunduğu tezlerinde, komünist hareketin ve proletaryanın özel olarak genel olarak dinsel referanslı hareketlerden daha ileri konumda bulunan- ulusal demokratik hareketle ve genel olarak burjuva-demokratik hareketle bağlaşması, ama asla onun içinde erimemesi, hatt onunla savaşması gerektiğini şöyle açıklıyordu:

Komünist Enternasyonal , sömürge ve geri ülkelerdeki burjuva-demokratik ulusal hareketleri, ancak bütün geri ülkelerde, yalnızca lafta Komünist olmayan, geleceğin proletarya partilerinin öğelerinin bir araya getirilmesi ve kendi özel görevlerini, yani kendi uluslarının burjuva-demokratik hareketlerine karşı savaşma görevlerini kavrayacak biçimde eğitilmesi koşuluyla desteklemelidir. Komünist Enternasyonal, sömürgelerde ve geri ülkelerde burjuva demokrasisi ile geçici bir bağlaşma kurmalı, fakat onunla kaynaşmamalı, tersine en ilkel biçimde de olsa proletarya hareketinin bağımsızlığını kayıtsız koşulsuz korumalıdır. (Theses, Resolutions & Manifestoes of the First Four Congresses of the Third International, Londra, Pluto Press, 1983, s. 80)

Bu söylediklerimin hiçbir biçimde, İslmıreferans alan direnişhareketlerinin objektif olarak sahip olduklarıilerici potansiyeli reddetmek anlamına gelmediği ve gelemeyeceği açık olmalı. 26-27 Şubat 2006 tarih ve Karikatür Eylemleri Üzerine Bir Değerlendirme başlıklıyazımda bu konuda şunlarıöylemişim:

Öte yandan Marksist-Leninistler -tarihsel deneyimin de pek çok kez doğrulamış olduğu gibi- emperyalizme, faşizme, militarizme ve kapitalizme karşı gerçek ve tutarlı savaşımın ancak sosyalizmin bayrağı altında ve işçi sınıfının önderliğinde verilebileceğinin, en radikal ve devrimci küçük-burjuva hareketlerin bile meta üretiminin ve kapitalizmin çerçevesini aşamayacaklarının da bilincindedirler. Hiçbir zaman demokratik bir programa sahip olamamış ve olamayacak olan ve geleceğin toplumunu yüzlerce yıl öncesinin dinsel kurallarına dayanarak inşa etmeyi öneren İslm direniş hareketlerinin program ve siyasal çizgilerinin ise küçük-burjuva demokrasisinin bile gerisinde olduğu açıktır.

Ne var ki bu, proletaryanın sınıf bilinçli öncüsünün, dinsel renge bürünmüş/ dinsel bir biçim almış siyasal akımların belirli tarihsel koşullar altında, ezilen halkların emperyalizme ve uşaklarına karşı savaşımında objektif olarak kısm bir ilerici rol oynayabileceği gerçeğini reddettikleri anlamına gelmez. Latin Amerika'da 1960'lardan bu yana ABD destekli gerici ve faşist diktatörlüklere karşı kurtuluş teolojisiöğretisi temelinde karşı duran ilerici din adamlarının, 1960'larda Vietnam'da ABD emperyalistlerine ve işbirlikçilerine karşı direnen Budist rahiplerin, 1978-2000 yılları arasında Lübnan'da İsrail'e karşı başarılı bir gerilla savaşı yürütmüş olan Hizbullah'ın ya da bugün Irak'ta, Filistin'de ve Afganistan'da ABD ve ortaklarına karşı siyasal İslm bayrağı altında direnen örgütleringeçici, sınırlı ve koşullubir nitelik taşıyan ilerici rolü reddedilebilir mi? Elbette hayır. Tersini ileri sürmek, bu görüşlerin sahiplerini ister istemez dünya işçi sınıfı ve halklarının baş düşmanı ve sözde demokrat ve lik, ama aslında genelde siyasal gericiliğin ve özelde en gerici dinsel akımların ve El Kaide türü provokatif grupların destekçisi olan emperyalizmle ve hatt İslm düşmanlığını yaygınlaştırmaya çalışan neo-faşist ve ırkçı akımlarla buluşturur.

Demir Küçükaydın, Hikmet Kıvılcımlı ve İslamcı Yazarların Buluştuğu Yer

İslamcı yazarlardan farklı bir söylem ve üslup kullansalar da Demir'in ve bir anlamda onun hocası ve en önemli esin kaynaklarından biri olan Hikmet Kıvılcımlı'nın Muhammed ve Dört Halife dönemine ilişkin değerlendirmeleri büyük ölçüde bu birincilerinkiyle çakışmaktadır. Bu değerlendirmeye göre, sözkonusu dönem demokratik, özgürlükçü ve eşitlikçi bir nitelik taşıyordu. Marksizm ile İslam'ı neredeyse aynı kategoriye yerleştiren ve Muhammed'in eşitlikçi bir toplum yaratma yönünde adımlar attığını ileri süren Demir arkadaş şöyle diyor:

Marksizm de (din gibi- G. A.) tüm insanları eşitlemek ister, dil, din, ırk ne olursa olsun bütün insanlar eşittir' idealine sahiptir. O sözlerini şöyle sürdürüyor:

Marksizm denilen öğreti de eşitlikçi çağrısıyla, bütün dinlerin mirasına bu anlamda sahiptir. Gene o, Muhammed ve Dört Halife dönemindeki Silahlı Müslümanların yerini Muaviye döneminde devletin silahlı adamlarına bıraktığını, yani eşitlikçi bir toplumdan sınıflı bir topluma dönüldüğünü ileri sürüyor. Demir'in bir anlamda hocası ve en önemli esin kaynaklarından biri olan Hikmet Kıvılcımlı da Muhammed ve Hülefayı Raşidiyn (=Dört Halife) dönemini idealize ediyordu. Örneğin o, 1954 yılında kurulmuş olan Vatan Partisi'nin 1957 seçimleri sırasında yaptığı ünlü Eyüp Sultan Konuşmasında şöyle diyordu:

Nerede toplanıyoruz? Toplayıcı olan Cami'de Niçin toplanıyoruz, vatandaşlarımız? Hak için değil mi?.. İşte o büyük ve necip dava, bugün dünyada insanlığın arıya arıya henüz bulabildiği, henüz güçlkle çalışabildiği Demokrasi dediğimiz gvrca lakırdının ta kendisidir

Ne zaman mübarek bir camiin, mübarek bir mescidin önünde bulunsam, daima Hülefayı Raşidiyn zamanındaki vatandaşların siyas hayatları gözüm önüne geliverir. Bilirsiniz, o zamanlar, camiler Müslümanların siyas toplantı yerleri idi. Yani her Cuma, Halife bizzat camiin içerisine gelir, karşısındaki vatandaşlara bütün memleketin Umur ve Hususu hakkında hesap verirdi. Gene çok iyi bilirsiniz ki, devlet başkanı olan Halife, bizzat halk tarafından biatsuretiyle reis olur, yani seçimle iktidara gelirdi. (2) Bizzat Halifeler seçilmiş devlet başkanı idiler. Bu seçilmiş başkanlar, her hafta bütün Müslümanları önüne topluyarak, camide onlara memleket işleri hakkında hesap verirlerdi (Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın Eyüp Sultan Konuşması, İstanbul, Vatan Partisi Yayınları, 1979, s. 14-15) Kıvılcımlı daha sonra, İslm ordularının hudutlarda zafer üstüne zafer kazandıklarından, elegeçen ganimetleri Müslümanlar arasında kardeşçe paylaşılmak üzere gönderdiklerinden söz ediyor. Ardından, bir Müslümanın ganimet olarak gelen kumaşların eşit bir biçimde paylaştırılmadığı gerekçesiyle Halife Ömer'i eleştirdiğini belirten Kıvılcımlı, Ömer'in bu eleştirinin haksız olduğunu kanıtladığını ve bu vesileyle yaşanan tartışmanın Ömer'in ne kadar adil ve o dönem İslm yönetiminin ne kadar demokratik olduğunu gösterdiğini söylüyor ve sözlerini şöyle sürdürüyor:

Bizim, en müstebit sultanların zulüm yaptığıŞark memleketlerimizde dahi, öyle büyük geleneği olan bir demokrasi 1400 yıl evvel kurulmuştur. Biz hl bugün, o kadar kuvvetli demokrasinin vücudunu hayranlıkla:

- Acaba var mıymış? Nasılmış? Ah! Ben de öğrenebilsem' diye arıyoruz. Hepimizin, şu mübarek tanrı evinde, beş vakitte dualarla andığımız hayat, özlediğimiz şey: o büyük insan demokrasisi değil mi? (aynı yerde, s. 17) Şunu da belirtmekte yarar var. Ganimet elde etmeyi yücelten Kıvılcımlı, bu konuşmayı yaptığı aynı kentte, sadece iki yıl önce meydana gelen 6-7 Eylül pogromunda da cinayet, ırza geçme ve yıkım eylemlerinin yanısıra, özü itibariyle 1400 yıl öncesininkine benzer bir ganimet elde etme eyleminin yaşandığını unutmış gözüküyor. Bir kaç sayfa ilerde ise o, Türk ve Müslüman halkın en geri yanlarından birini, yani gayrimüslim düşmanlığını ve Türk şovenizmini kaşımaya girişiyor:

Dikkat ettim: herhangi bir firmanın başında Türk (bilmem ne) ihracat firması', Türk bilmem ne'sirketi diye Türk kelimesi kondu mu kurcalamışım İdare Meclisini. Belki içlerinde Türk te var, amma geri kalan hepsi Levanten çıkmıştır. Yani Mişan, Kostaki Ama firmasının başı, kocaman antet Gidin görün, Beyoğlu'nda gezin görün Her tarafta, başta kocaman Türk'. Çünkü Türk' değil vatandaşım. (aynı yerde, s. 29) Devam edelim.

Kuran'ı, Asr-ıSaadet(=altınçağ) dönemini yücelten bu görüşler özütibariyle, her eğilimden Müslüman yazarların yaklaşımlarıyla hemen hemen aynıdır. Örneğin, siyasal İslm'in teorisyenlerinden Seyyid Kutb bu dönemi şöyle değerlendiriyordu:

Toplum, zulümden azat kılınmış, adaletin Allah'ın adaleti olduğu, herşeyin Allah'ın terazisinde tartıldığı bir İslm sistem kurulmuştu. Biricik Allah'ın adına, adlıslm olan toplumsal adalet bayrağı göndere çekilmişti. Bu bayrağın üzerinde sadece La İllahe İllallah' yazılıydı.

(Bu dönemde- G. A.) Moral değerler yüceltilmiş ve ruhlar arınmıştı bir kaç istisna bir yana bırakılacak olursa, Allah'ın öngördüğü kısıtlama ve cezalandırmaların uygulanmasına gerek duyulmamıştı

İnsanlığın toplumsal düzeni, ahlkı ve yaşamının bütün yönleri, daha önce hiç görülmedik ve daha sonra sadece İslm yoluyla erişilebilecek bir kusursuzluk doruğuna erişmişti. (Milestones, s. 51-52)

Dr. Müçteba Uğur ise, Asr-ıSaadet'te Sosyal Hayat başlıklı yazısında şöyle diyordu:

Bilindiği gibi, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hayatta olduğu, özellikle peygamberlik görevi yaptığı döneme özel deyişle Asr-ı Saadet denilmesi det olmuştur.

Allah Reslû'nün ebed hayata göçetmesinin ardından gelen yaklaşık kırk yıllık Raşit Halifeler dönemi buna eklenirse yine yaklaşık üç çeyrek asırlık bir dönem eder. Söz konusu dönem insanlık tarihinin çok az yaşadığı gerçek bir huzur, güven ve saadet devri olmuştur.

Burada bir soru sorulabilir. Acaba insanlık tarihinin bu huzur, güven ve saadet dönemine damgasını vuran nedir? İslm misyonunun tebliğ edilisinde olduğu kadar yayılışında da çeşitli güçlüklerle karşılaşıldığı zulüm ve haksızlıklar görüldüğü çeşitli mücadeleler verildiği hatt kan döküldüğü hâlde bu döneme yine de Asr-ı Saadet denilmesi hangi sebebe dayanır?

Hız. Peygamber (s.a.v.)'in 23 peygamberlik hayatı ile yaklaşık kırk yıl süren Raşid Halifeler devri gözönüne alındığında bu sorunun cevabı kolayca verilebilecektir. Bir kere ne kadar çetin mücadeleler, zulümler ve haksızlıklarla geçerse geçsin Mekke devri dahil peygamberlik dönemi ve onu izleyen sahabe zamanı kelimenin tam anlamıyla bir ideal dönem olmuştur. Bu döneme ideal dönem demek boşuna değildir çünkü İslâm ideali bu devrede kök salmış, filizlenmiş ve nihayet olgun meyveler vermeye başlamıştır. Kısacası İslâm medeniyetinin temeli bu dönemde atılmıştır. O nedenle ortaya çıkan parlak sonuççeken sıkıntıları unutturmaya yetmiştir.

Müslüman yazarların, Demir'in ve Hikmet Kıvılcımlı'nın görüşlerin doğruluk derecesini sınamak için Muhammed döneminde Arabistan'ına ve orada gerçekten de eşitlikçi amaçlara sahip bir İslm devrimi yaşanıp yaşanmadığına bakmamız gerekiyor.

Muhammed ve Dört Halife Dönemlerinde Neler Oldu?

İslm'ın doğuşu öncesinin Arabistan'ına egemen nüfus, ilkel komünal topluma özgü özellikler taşıyan Bedevilerdi. Arapçanın çeşitli lehçelerini konuşan Bedevilerin çoğu, esas olarak çölden ve steplerden ve kısmen de vahalardan oluşan ülkelerinde deve, at, keçi ve koyun besliyorlardı. Bedevilerin bir kısmı sınırlı sayıdaki vahalarda hurma ve tahıl üretimiyle, daha da küçük bir kısmı ise küçük yerleşim birimlerinde zanaat ve kısmen tarımla uğraşıyorlardı. Hemen hemen hepsi silahlı olan Bedeviler, besin kaynaklarının son derece sınırlı ve yaşam koşullarının çok zor olması nedeniyle kendi aralarında sık sık çatışmakta ve bu arada zaman zaman kervanlara saldırmakta ve onları yağmalamaktaydılar. Bir devlet örgütünün neredeyse varolmadığı bu dönemin Arabistanı'nda kabileler arası sorunlar gibi kabilelerin iç sorunlarının da çözüm metodu, daha çok manev bir otorite sahibi olan şeyhler ve diğer yaşlıların hakemlik ve kararlarıydı. Bu durağan yapı M. S. 6. yüzyılın ikinci yarısında değişmeye başlayacaktı. Bu tarihten itibaren rakip ticaret yollarının (dönemin iki güçlü devleti olan Bizans ve Sasani İmparatorlukları arasındaki savaş vb. nedenlerle) kullanılamaz hle gelmesi yüzünden Mekke üzerinden geçen ticaret yolu önem kazanmaya başladı. Bu ise Mekke'de giderek esas olarak göçebe Kureyş kabilesi kökenli- bir tacir sınıfının oluşmasına yol açtı. Daha Muhammed'in M. S. 570'de doğumu öncesinden başlamak üzere Mekke önemli bir ticar merkez hline gelmiş, bu kentte önemli bir sermaye birikimi oluşmuştu. Tabi, buna bağlı olarak, bir yandan zenginlerle yoksullar arasındaki mesafe açılmaya, bir yandan da tacir sınıfının kendi içindeki sürtüşmeler artmaya başlamıştı. Bu ikincisi, Muhammed hareketinin oluşumunda belirleyici bir rol oynayacaktı: Yani, Mekke'ye egemen olan zengin ve güçlü Ümeyye (=Emevi) ve Mahzum kabileleriyle -aralarında Muhammed'in bağlı olduğu Haşimi kabilesi de olmak üzere- daha zayıf ve nüfuzları daha sınırlı olan diğer sekiz kabile arasındaki sürtüşme.

